

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Avertissementsprisen er pr. Pettline
for Inserater paa Forsiden 20 Øre
Almindelige Annoncer 1. Gang 12 Øre
etterfølgende Gange 6 Øre.

Nr. 259

Fredag den 13 September 1918

6te Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
trykkes i et Antal af mindst 1600 Exempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rulsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
adgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvaarlig.

En ukendt Gud.

Af Harald Raage.

Der sidder en ukendt og jernhaard Gud
i en fjern og afsides Himmel.
Han sidder urørlig i Bølger af Bønner
som op fra en lidende Men'skehed strømmer.
Den staar i Stime, den hylér i Vrimmel:
Er glemt da dit store Kærligheds-Bud?
Og rygende Byer som vældige Kærter
haanlér over angstfulde knuste Hjerter.

Der brøler en Flom af skumhvidt Had
fra Land til Land i tordnende Floder.
Og Guden smiler med solglade Øjne —
Hvad før var Sandhed er sorteste Løgne —
Oh, Jord, du mit kære Barn blandt Kloder
i et skønt og foryngende, blodigt Bad
bereder du dig til Helvedes Øde —
Og Mørserne jubler over de Døde.

Der stod en Gang om Krigen en Pragt:
Hæren gik frem under vøjende Faner.
Forrest red Kongen i guldyldent Panser,
Sol glimtet fra Spidser af tusind Lanser.
Selv Hoffets Dandys og frække Galaner
sig viste i Kampen uforsagt.
Nu følger Kongerne Hæren — paa Korlet.
Paa Mandsmod det aldrig Fyrster har skortet.

Man kæmped den Gang under Silkeflag
og troed helt fast paa forrykte Idær.
Man bar paa Hjelme sin Dames Handske
og haaned sin Fjende med Spøg paa det Franske —
og faldt som en fuldendt og ret Kavallér
for noget, der kaldtes en hellig Sag.
Og Vennen fulgte den Dødes Baare,
bortkysset' vel ogsaa hans Dames Taare.

Nu ligger der Millioner af Mænd,
som vilde Dyr nedgravet i Huler.
Saa slagtes en Gros med Gift og Kanoner,
mens bag ved Fronten i Salmetoner,
man lovsynger Guden, som Himlen skjuler,
og Røgelsen slaar under Hvalvingen hen —
En Bombe! Domkirkens Hellighed-brænder —
til Forargelse stor for Kulturens Venner.

Der sidder en ukendt og jernhaard Gud
i en fjern og afsides Himmel.
Han sidder urørlig i Bønner fra Taaber
og trækker paa Skuldren under Skyernes Kaaber.
Han glemmer Støjen fra Men'skenes Vrimmel,
han glemmer sit store Kærligheds-Bud.
Han føler sig atter som Jødernes Jahve —
hvert Offersted er nu de Faldnes Grave.

Der sidder en ukendt og jernhaard Gud
fjernt fra Alverdens Spektakel.
Eller passer det mon, at Guderne døde,
at Himmelens Sale staar tomme og øde,
at gjort er det sidste Mirakel,
og vort sidste Haab slettet ud?
De nævner dig, Gud, med de kæreste Navne —
og Svaret er Valpladsens Hærtog af Ravne.

medmindre Frøet ligger i det aller-
øverste Jordlag. Desuden skal Jor-
den være fint smuldret og passende
fugtig. Ellers bliver næsten alt Frøet
liggende i Dvale og venter paa be-
dre Livskaar. Disse Krav opfyldes
saa godt som ikke paa anden Jord
end Kulturljorden, og følgelig bliver
det paa den, at Agerkaalen naar
sin største Frødhed og mægtigste
Fylde. Uden Kulturljord vilde Ager-
kaal, Agersennep og Kiddike fra at
være nogle af vore mest almindelige
vildtvoksende Planter synke ned til
at være blandt de sjældneste.

At Agerkaalens Spiringsbetin-
gelser er gode i Vaarsædsmarkerne,
giver Planternes overvældende An-

tal paa disse Marker øjensynligt
Bevis for. Rug Hvæde saas imid-
tid i lige saa velbehandlet Jord. Føl-
gelig burde Agerkaalen ogsaa myl-
dre op i disse Marker. Det gør den
ogsaa, men der er den Forskel, at
Rug og Hvæde saas om Efteraaret,
hvorfor Agerkaalen maa overvin-
tre, før den kan naa til at sætte Frugt.
Overvintringen mislykkes saa godt
som altid. Frostens ødelægges Plan-
terne, og derfor er Vintersædsmar-
kerne rene for Agerkaal om Fora-
ret. Græsro saas i Regelen i Bland-
ing med Byg eller Havre. I en
saadan Udægsmark har Agerkaalen
samme gode Spiringsbetingelser som
i en almindelig Havre- eller Byg-

mark, men naar Dæksæden afhøstes,
sker der da ikke nogen ny Jordbe-
handling. Jorden har i Sommerens
Løb sat sig noget, og Regnbyger
har klasket det øverste Lag sammen
til en ret haard Skorpe. Paa denne
falder de modne Agerkaalsfrø, og
selv om Jorden skønnes noget af
Frosten i Vinterens Løb, og Græs-
dækket i Foraarsstiden holder Fug-
tigheden omkring Frøet, vedbliver Jor-
den alligevel at være for fast til,
at Frøet kan spire, eller at Kimplan-
ter kan faa Roden ned. Hvis der-
imod en Muldvarp kommer ind i
Græsmarken og bearbejder Jorden,
vil Muldvarpeskuddene hyppigt blive
bevoksede med Agerkaal, hvilket
viser, at det bare var Jordbearbejd-
ning, der manglede, for at Spirings-
betingelserne skulde blive gode.

Det er altsaa kun i Vaarsæd, at
Agerkaal faar Held til at modnes
og kaste nyt Frø. Hver enkelt Plan-
te giver under gunstige Forhold
flere Hundrede Frø. Frøspildet i
en enkelt Afgrøde forsyner let Jor-
den med Ukrudt nok for de følgende
tyve Aar, hvis da Frøet kan bevare
Spireevnen saa længe. Erfaringen
har vist, at Spireevnen holder sig
i mange Aar. Dens yderste Grænse
kendes ikke saa nøje, men alene
det, at Frøet bevarer Spireevnen i
en Aarække, har umaadelig Værdi
for Artens Bestaan. I de Aar, hvor
Marken bærer Vintersæd, Roer eller
Græs, har Agerkaalen en Trængsels-
tid, men i Jorden ligger der store
Forraad af Frø, af hvilke altid en
Del ved Jordbehandlingen til Vaars-
sæd bringes i Spireleje, vokser op
og vinder det table Terræn tilbage.
Paa Steder, hvor der aflæsses Fyld,
faar man et tydeligt Indtryk af, hvil-
ke utallige Mængder Frø, Jorden
skjuler. I det første Aar staar Ager-
kaal, Sennep eller Kiddike saa tæt,
som om de var saadede paa Losse-
pladsen. Senere forsvinder de hur-
tigt, og andre Planter erobrer den
ledige Plads.

Naar Hede lægges under Plov,
mangler Agerkaalen, thi Heden som
saadan gav den ikke Betingelser
for at trænge ind. Faa Aar efter
Opdyrkningen plejer der at være
mere end rigeligt af den. Indvand-
ringen sker under Udbringningen
af Staldgødning, i hvilken der fin-
des en Mængde Frø. I Hedejordens
Vaarsædsmarker slaar Agerkaalen da
an, og efter Høst gaar Reserven i
Kvarter i Pløjelaget og bliver ligen-
de der, indtil Vaarsæden kommer
igen. Hvad gør det, at en hel Del
Frø lokkes til Spiring sammen med
Afgroder, i hvilke de ødelægges af
Frost eller Lugning. Der bliver al-
ligevel altid nok tilbage til at hæ-
vede Artens Bestaan og til at udbre-
de dens Herredømme.

Hvorvidt Agerkaal i tidligere Aar-
hundreder har haft samme Herre-
dømme paa Markerne som nu, kan
ikke siges med Sikkerhed, men det
er sandsynligt, at dens Troppestyre-
ke voksede, efterhaanden som Jor-
den blev bedre og bedre behandlet.
Man ved nemlig, at Jorden tidligere

var stærkt bundet af Kvjkræssets
lange Udløbere, saa stærkt, at man
end ikke saadede Græs, men fik nok
i det, der kom op af sig selv (Kvik).
Disse Kaar har sikkert ikke været
de bedste for Agerkaalen. Dertil
kommer, at Jorden tidligere blev
grumme slet behandlet. Plove
kunde ikke vende Jorden, men kun
rode i den, og de kunde ikke be-
arbejde den i Dybden. Efterhaan-
den som Plove og Harver blev be-
dre, blev ikke alene Spiringsbetin-
gelserne for Agerkaal bedre, men
Pløjelaget blev ogsaa stedse dybere,
hvilket set fra Agerkaalens Stand-
punkt betyder, at Magasinerne for
Reserven blev udvidede, saa at der
kunde opbevares langt større Mæng-
der Frø i Hvile end før. Samstem-
mende hermed taler Erfaringerne
fra de sidste 30—40 Aar ikke for,
at Agerkaalen er taget af. Snarere
er den taget noget til i Mængde,
foruden at dens Arealudbredelse er
blevet udvidet ved, at nyt Land
droges ind under Kultur.

Vaarsæd har som flere andre Græs-
arter en temmelig god Busknings-
evne. I den første Del af Vækstpe-
rioden holder Kornet sig lavt, me-
dens det henimod Skridningstid og
lidt efter denne strækker sig vældigt.
Naar Agerkaalen derfor skal tage
Kampen for Tilværelsen op iblandt
Kornet, maa den kunne holde Korn-
et nede i Begyndelsen af Vækst-
tiden og kunne række sig i Blom-
stringstiden for ikke selv at blive
skygget ihjel eller vegetere paa Li-
vets Skyggeside. Sin første Chance
har Agerkaalen i Frøets Spirehastig-
hed, idet Frøet spirer før Kornet
og derved skaffer Kimplanterne et
Forspring. Dernæst kommer Løv-
bladernes Stilling til at spille en
Rolle. Løvbladene sidder ganske
lavt og strækkes næsten vandret ud.
Tilmed har Bladene en betydelig
Bredde og kan derfor give kraftig
Skygge paa Jorden under sig. Da
nu Kampen for Tilværelsen for en
stor Del former sig som en Kamp
om Lyset, indses det let, at Kornet
har svært ved at klare sig klods
ind paa Agerkaalen. De skyggede
Kornplanter busker sig ikke normalt,
og de bliver spinkle i Blade og Straa,
saa at Agerkaalen holder Luften
lysaaben over sig. Agerkaalen be-
gynder sin Blomstring, inden Kornet
rigtig rækker sig. Agerkaalens
Blomsterstand er i Begyndelsen en
Halvskærm, hvorved Blomsterne
bringes i en gunstig Stilling for
Lyset og virker som en kraftig Re-
klame i Insektverdenen. Men Ager-
kaalen bliver ikke færdig med Blom-
stringen inden Kornets Spiringstid.
Der begynder derfor et Kapløb mel-
lem disse Planter, thi overvokses
Agerkaalen betydeligt, hemmes dens
Blomstring og Frugtsætning i høj
Grad. For at holde de unge Blom-
ster frem i Lyset og let tilgængelige
for Insekter maa Blomsterstanden
strække sig vældigt. Halvskærmen
forlades og i Stedet udvikler Blom-
sterstanden sig til en lang opret
Klase, hvis yngste Blomster stadig

Det gule Ukrudt.

Hvert Aar naar Sommeren begyn-
der, lyser de danske Vaarsædsmarker
gyldent af blomstrende Ukrudt. Mar-
ker med Vintersæd og Græsmarker
staar derimod med ensformige grøn-
ne Farvetoner uden gulblomstrende
Agerkaal, Sennep og Kiddike. Hvor-
ledes kan det være, at disse fore-
kommer i et saa umaadeligt Antal
i Vaarsædsmarkerne, skønt disses
Plads skifter hvert Aar, og hvorfor
er de saa sjældne i andre Marker
og langs Veje, Grøfter, Gærder og
Hegn, hvor ellers vor vilde Mark-
flora yppigst udfolder sig i Som-
merens sollyse Dage? Svaret bliver et
helt lille Kapitel om „Agerkaal“
og Agerbrug. Dog først maa vi
kende de tre Planterarter. I somme
Egne indbefattes de alle under Nav-
net „Agerkaal“, medens „Kiddike“
i andre Egne er Fællesnavnet.

Alle tre Planterarter hører til de
korsblomstredes Familie. Agerkaal,
der især findes paa sandmuldet Jord
i flere jyske og fynske Egne, har
glatte blaagrønne Stængler og Blade.
Blomsterne er gule og Frugten en
Skulpe, der aabner sig med to Klap-
per, hvorved Frøene let og hurtigt
falder ud. Agersennep findes navn-
lig paa Øerne og adskiller sig fra
Agerkaal ved at have stive Haar
baade paa Stængel og Blade. Kid-
dike har mere bleggule Blomster
end de to foregaaende. Skulperne,
der er perlesnorformede, aabner sig
ikke paa langs, men i moden Til-
stand deler de sig paa tværs Led
for Led. Frøene bliver derved paa
samme Størrelse som Korn og ren-
ses kun vanskelig fra dette. Kiddike
er ikke slet saa almindelig som de
to andre. Hyppigst er den i magre
jyske Egne. I det følgende bruges
Betegnelsen „Agerkaal“ som Fælles-
navn, hvilket ikke voldet Fortræd,
fordi Udvikling, Livskaar og Livs-
krav er næster: ens for alle tre Plan-
terarter.

Hvis det forudsættes, at der i al
Slags dyrket Jord findes omtrent
lige meget Frø af Agerkaal, maa
det aabenbart være Spiringsbetin-
gelserne, der bliver afgørende for, om
Agerkaalen kommer op eller ikke.
Ved Forsøg kan det ligefrem paa-
vises, at Agerkaalen ikke spirer,

Heluldne strikkede Klude
samt Uld købes til Maksimalpriser i
Nordlandets Handelshus.

Hasle! Telefon 66. Hasle!
Til Konfirmationen

anbefales **Salmebøger** til billige Priser (Navn gratis). Kort og **Telegrammer** i stort Udvalg samt **Pengebøger, Dametasker, Albums, Æskepost** m. m., passende til Gaver.

Fotografering udføres gerne saavel ude som hjemme.

Charles Svendsen,

Hatte og Huer

i alle Faconer købes bedst i

Nordlandets Handelshus.

Kaffe.

En prima Erstatning herfor er

Solo **Kaffe-Surrogat.**
Normal
Malt

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Til Hjemmebagning og Stegning er
Morsø Regulerings-Komfurer

Finl Jærn
og stærkt som
Støbegods

Stor støbt Støbeovn
og Vandgryder

de allerbedste. 5 Størrelser — højre og venstre.

Til disse kan anvendes al Slags Brændsel, og dette udnyttes fuldt ud ved Regulering ligesom ved Magasinovnene. Vi har en særlig kontant Pris paa disse og mener, at Priserne i Løbet af kort Tid bliver endnu højere. Vi tager gammelt Jærn og Støbegods til højeste Betaling.

Messing-Gelændere til Morsø Komfurer leveres.

Nordlandets Handelshus.

Sæd.

Gode velrensende Varer modtages til Statslageret hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Til Syltning og Kogning sælger vi

Anker Heegaards emailerede Kogegryder.

Alle Størrelser fra 1 til 25 Liter; meget stærke og nemme at holde rene. Vi sælger disse til Fabrikens Priser.

Støbte Jærn-Murgryder, Fyrdøre, Store Riste.

Rensedøre, ildfaste Sten og ildfast Ler.

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Konvolutter.

Alene —

Nu drager Fugle i Flok og Led.
Men Menneskets Lod er Ensomhed

Og ejed han end de hundred Venner,
han sidder dog ene, naar Livet ender.

Selv den, der inderligst fik ham kær
kan aldrig vide hvem han er.

Hans Sjæl er en Væxt som han
selv kun kender.

Saa langt ind naar ej de bedste
Venner.

Han selv formaar knap at stirre ind
i de dybeste Dybder i sit Sind.

Kun i Ensomhed lykkes hans Søgen
hans Sjæl aabenbarer sig stærk
og nøgen.

Men kalder hans Venner, den gaar
bag sit Panser

— den vil ikke fattes af deres Sanser.
Chr. Stub Jørgensen.

Lilly.

(Et Efteraarsdigt).

Aa — ingen har jeg elsket
som jeg vilde elsket dig —
Men fjærnt fra mine Veje
har Livet lagt di n Vej.

Og fjærnt fra mine Veje
i det døende Aar
blandt gule, faldende Blade
dine spæde Fødder gaar.

Men dybt i mine Tanker
der falder som vissent Løv,
som bær dig blot at træde
det dybt i Vejens Støv . . .

Ja, dybt i mine Tanker
der er en høstlig Egn —
Aa kunde de sorte Skyer
blot løses ud i Regn — !

For du er usynlig tilstede
i alt hvad omkring mig sker.
I alle de blussende Blade
Minder mod mig lør —

Og alle de gule Blade
de drysser læt paa min Vej —
Aa — ingu har jeg elsket,
som jeg vilde elsket dig!

Chr. Stub Jørgensen.

**Rønne-Allinge Jernbanes
Køreplan.**

Søgnedage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	9—	630
- Nyker	923	653
- Klemensker	943	713
- Rø	1003	733
- Tein	1021	751
- Allinge	1034	804
- Sandvig	1040	810

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	1140	840
- Allinge	1151	851
- Tein	1204	904
- Rø	1222	922
- Klemensker	1245	945
- Nyker	1—	10—
- Rønne	120	1020

Søn- og Helligdage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	845	1235	450
- Nyker	904	1254	509
- Klemensker	921	111	526
- Rø	939	129	544
- Tein	954	144	556
- Allinge	1004	154	609
- Sandvig	1010	2=	615

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

Alle **Foreningsmøder**

og festlige Sammenkomster bekendtgøres fordelagtigst og billigst i Nord-Bornholms Ugeblad, der læses i alle Hjem. Mindstebetaling 50 Øre. ☺

Islandske Vanter,

Strømper og Trøjer er paa Lager.

Nordlandets Handelshus.

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse
her paa Nordlandet.

Cement.

Prima Portland Cement i Sække a 85 kg Netto.

- bornholmsk - i Tønder a 125 kg.

Nye og friske Varer sælges i

Nordlandets Handelshus.

Brødrene Anker

Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Stort Udvalg

Stort Udvalg

Carl Lunds bekendte blaa Emaljegods

til billigste Priser hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassevilkkaar til en Rente
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Prima eng. Smedekul

sælges fra Lager til billigste Dagspris.

Nordlandets Handelshus.

**CLOËTTA'S
ALBA**

Spise - Chocolader

Kunsthonning i 1/2 og 4 1/2 kg Spande

Kompot Frugter i 1/2 og 1/1 kg Ds.

Diverse Frugtsafter faas hos

Allinge Kolonial-
& Produktforretning.

Underbeflædning

i Uld, Bomuld og Waccosan - sælges endnu til rimelige Priser i

Nordlandets Handelshus.

CLOËTTA'S

Beca

Koge-Chocolader